

Rapport spørreundersøkelse

Mikromobilitet Melhus, Malvik og Stjørdal

November 2023

Innhold

Kort oppsummert	3
Om piloten og undersøkelsen	4
Bruk og reisevaner	4
Hvem er deltakerne i undersøkelsen?	5
Få har benyttet tilbudet fast, flest er ikke-brukere	6
Bruker tilbudet i kombinasjon med gange og buss	7
Tilbudet har erstattet bilkjøring og gange	8
Holdninger til tilbudet	9
Brukerne er positive, og ikke-brukerne er negative til tilbudet	9
Brukerne ønsker tilbudet tilbake i 2024	9
Også mange ikke-brukere er positive til at kommunen er med på piloter i framtiden	10
Flere er negative til vinterdrift på elsykler	10
Halvparten av de med periodebilletter fra AtB ønsker mikromobilitet inn i den	11
Små forskjeller på holdninger til elsykler og elsparkesykler	12
Velger det transportmiddel som er lettest tilgjengelig	14
Sparer tid med mikromobilitet	15
Fritekst	16

Kort oppsummert

- Fra august til oktober 2023 ble 300 elsparkesykler og elsykler plassert ut i Melhus, Malvik, og Stjørdal kommuner med mål om å redusere biltrafikk og øke bruken av kollektivtrafikken. Over 5,000 unike brukere benyttet tilbudet.
- Spørreundersøkelsen, gjennomført av AtB med innsats fra kommunene og Tier, hadde til hensikt å forstå innbyggernes opplevelse av tilbudet.
- Av de 1213 deltakere hadde 30% brukt tilbudet minst en gang, mens 70% ikke hadde benyttet det.
- Mange brukte tilbudet i kombinasjon med gange og buss, og for noen erstattet det bilkjøring og gange.
- Det er stor forskjell i holdninger mellom brukere og ikke-brukere. Fastbrukere og sporadiske brukere var stort sett positive, mens ikke-brukere var i stor grad negative.
- De fleste faste og sporadiske brukere ønsket tilbudet tilbake, mens ikke-brukere var overveiende negative til en retur av tilbudet.
- Det var delte meninger om vinterdrift av elsyklene, og om elsykler/elsparkesykler burde inkluderes i AtBs periodebilletter. De som svarer at de bruke rå ha periodebillett fra ATB var mer positive enn de som ikke brukte det.
- Rapporten viste små forskjeller i oppfatningen av elsykler og elsparkesykler, men elsykler opplevdes generelt litt mer positivt.
- Tidsbesparelse var den primære motivasjonen for å bruke mikromobilitet, mens preferanse for andre transportmidler og trygghet var hoved barrierene blant de som ikke brukte tilbudet.
- I fritekstfeltet kom det frem frustrasjon rundt parkering og trygghet, spesielt blant de misfornøyde. Positive tilbakemeldinger nevnte ofte enkelheten og tilgjengeligheten som fordeler.
- Det er en tydelig splittelse i oppfatning mellom brukere og ikke-brukere.

Om piloten og undersøkelsen

Fra august 2023 ut oktober 2023 ble det plassert ut elsparkesykler og elsykler i Melhus, Malvik og Stjørdal kommune. Målet med de totalt 300 sparkesyklene og 300 syklene var å redusere biltrafikk og øke bruk av kollektivtransport. Tilbudet var godt brukt med over 5 000 unike brukere.

Målet med spørreundersøkelsen var å få innsikt i innbyggernes opplevelse av tilbudet, både de som har benyttet og de som ikke har det.

Spørreundersøkelsen ble utarbeidet av AtB, med mulighet for innspill fra kommunene (Melhus, Malvik, Stjørdal), Nivel og Tier. Undersøkelsen ble distribuert i perioden 26.10 – 12.11 via kommunenes nettsider/sosiale medier, betalt annonsering fra AtB, og via appen til Tier.

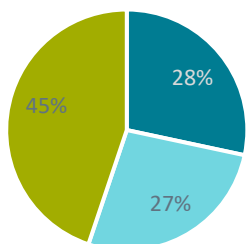
Unike brukere

5K+

Bostedskommune

■ Malvik ■ Melhus ■ Stjørdal

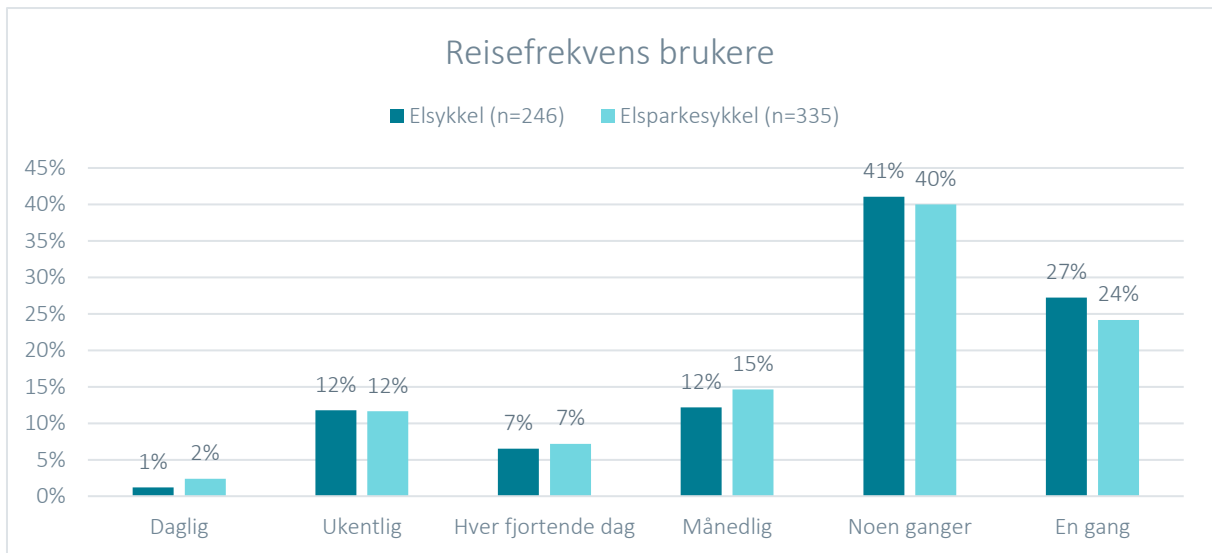
Totalt 1261 deltakere svarte på undersøkelsen, hvor 1231 bodde i Melhus (26 %), Malvik (28 %) og Stjørdal (44 %). De få som svarte at de bodde andre steder fikk andre spørsmål om mikromobilitet og er ikke inkludert i denne rapporten.

Den første november kom den første frosten for noen av kommunene, elsparkesyklene og elsyklene ble tatt inn denne dagen. Data ble altså samlet inn helt på slutten av sesongen.

Det var uten tvil flest som svarte som ikke hadde benyttet tilbudet, det er viktig å ha i tankene da det er store forskjell på holdningene til brukere og ikke-brukere, og det store antallet ikke-brukere overdør brukerne. Så godt det lar seg gjøre vil disse skilles i rapporten.

Bruk og reisevaner

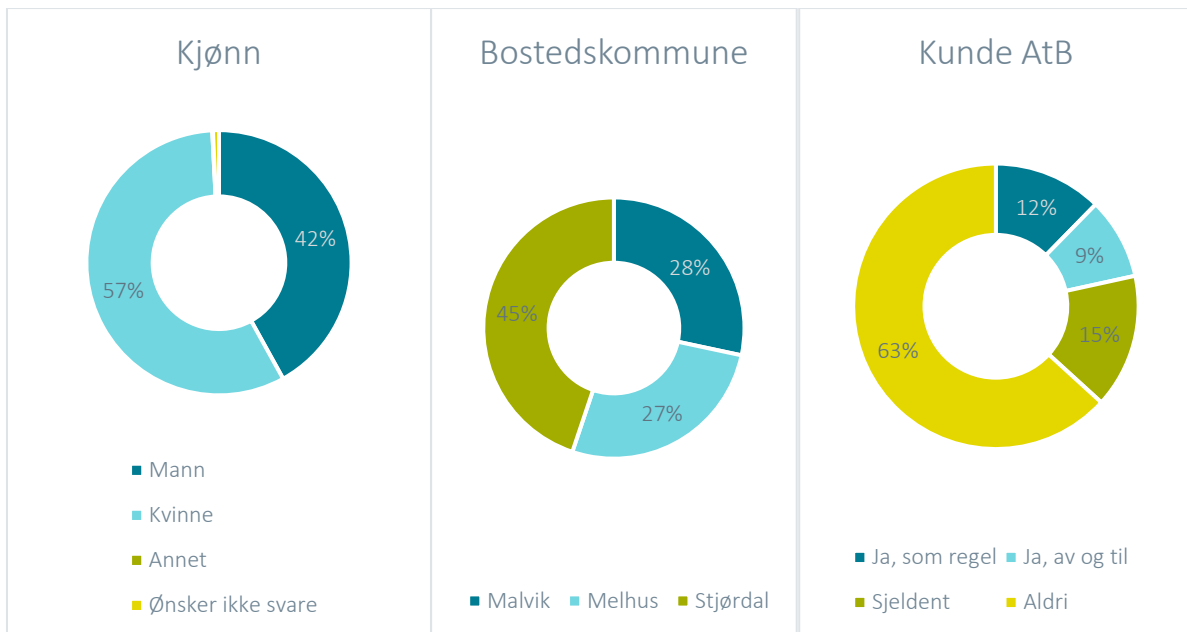
Av de totalt 1213 deltakerne i undersøkelsen var det totalt 363 (30 %) som hadde reist minst en gang, og hele 847 (70 %) som ikke hadde benyttet seg av tilbudet. De fleste har benyttet begge transportmidlene, og noen få bare en av dem. Av de 30% som har benyttet tilbudet er det mange som har reist relativt sjelden, med noen ganger eller en gang.

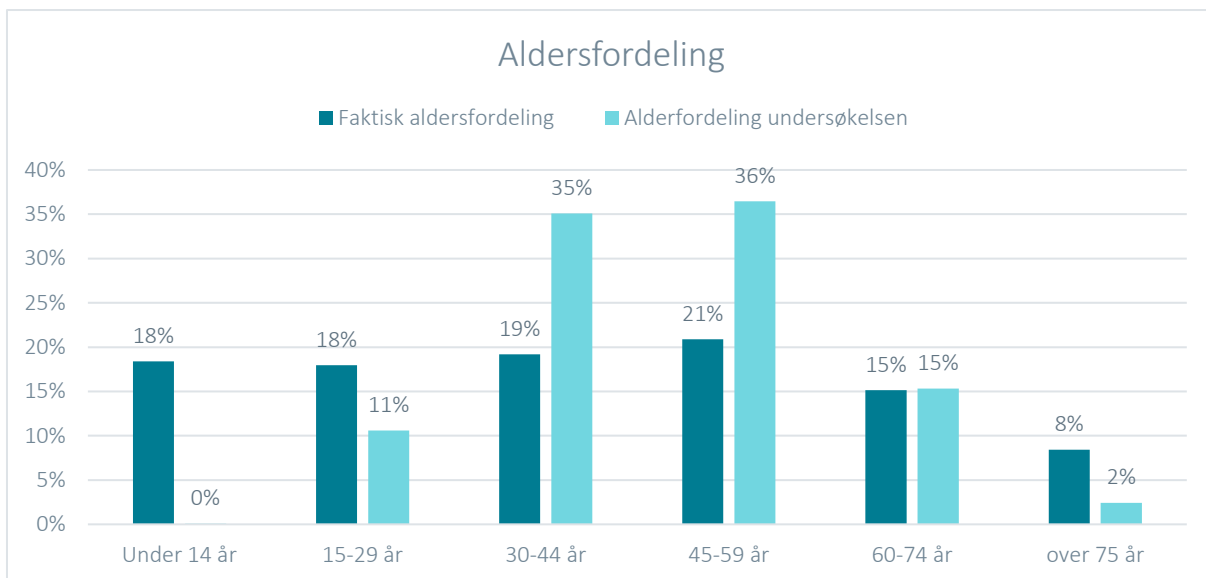
Hvem er deltakerne i undersøkelsen?

Fordelingen på kjønn er relativt jevnt med 42 % menn og 57 % kvinner. Fordelingen etter bosted følger godt fordelingen av bosatte i kommunen, der av totalt innbyggere i disse tre kommunene bor 43 % i Stjørdal, 31 % i Melhus og 26 % i Malvik.

Hele 63 % av de som svarte i undersøkelsen har aldri periodebillett fra AtB, mens 12 % alltid har det, 9 % av og til og 15 % sjelden.

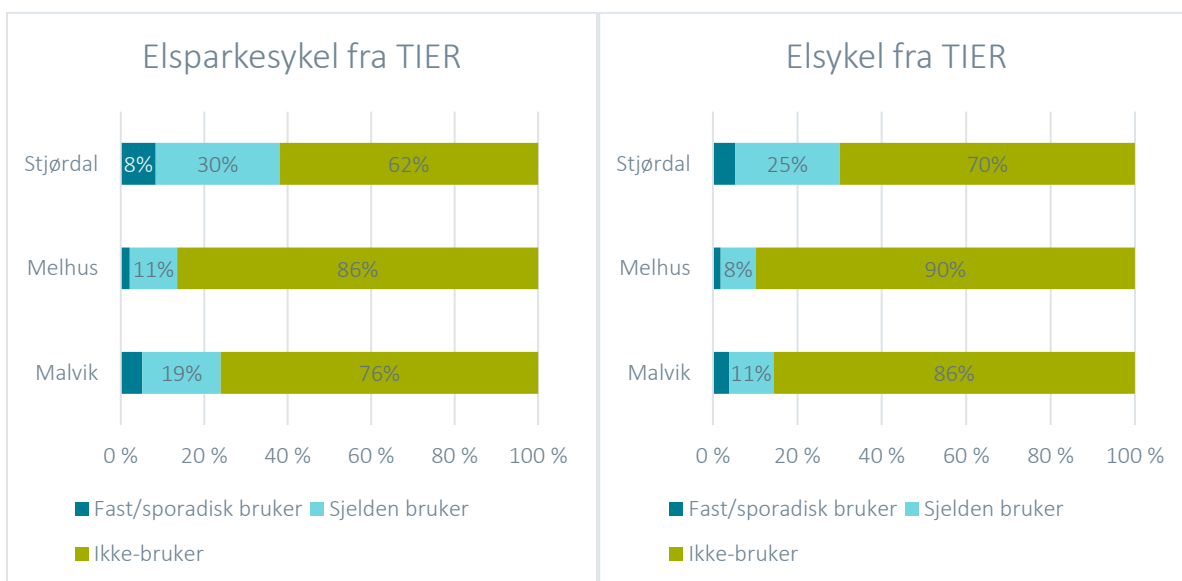
Aldersfordelingen viser en overvekt av deltakere i alderen 30-44 år (35 %) og 45-59 år (36 %). Disse gruppene utgjør egentlig rundt 19-21 % av befolkningen. Siden vi ikke kan samle inn data fra de under 15 år, er dette 18 % av befolkningen vi «mangler». Det er ikke noen forskjell på alder og bruk mellom elsparkesykler og elsykler.

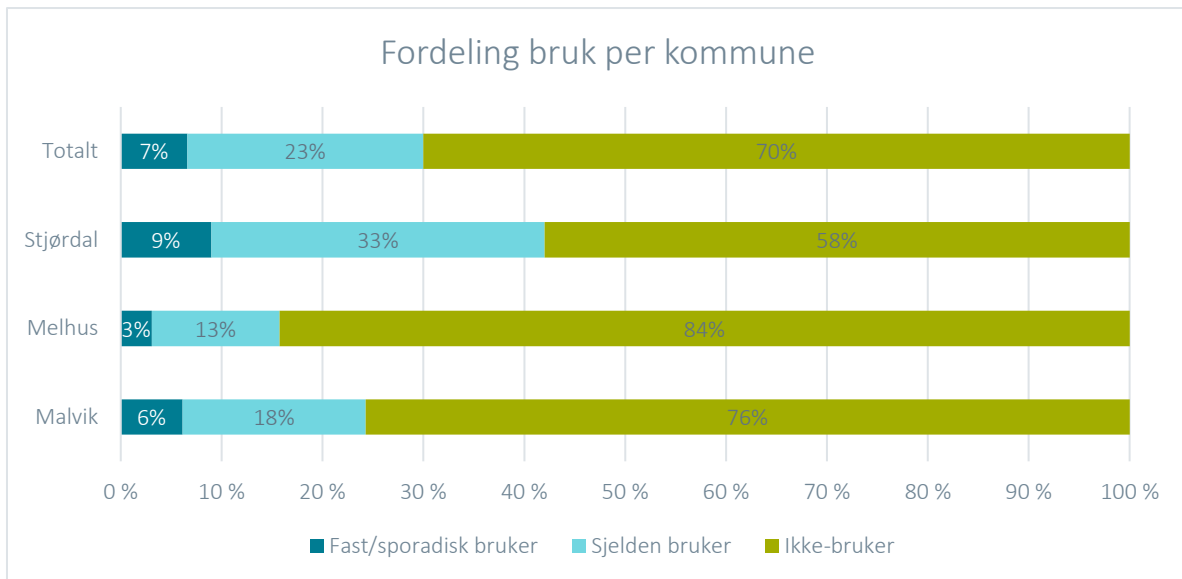
Få har benyttet tilbudet fast, flest er ikke-brukere

Deltakernes svar på reisefrekvens er delt inn i tre kategorier: Faste/sporadiske brukere (de som reiser fra daglig til hver fjortende dag), sjeldne brukere (de som har reist minst en gang og opp til månedlig) og ikke-brukere (de som ikke har prøvd tilbudet).

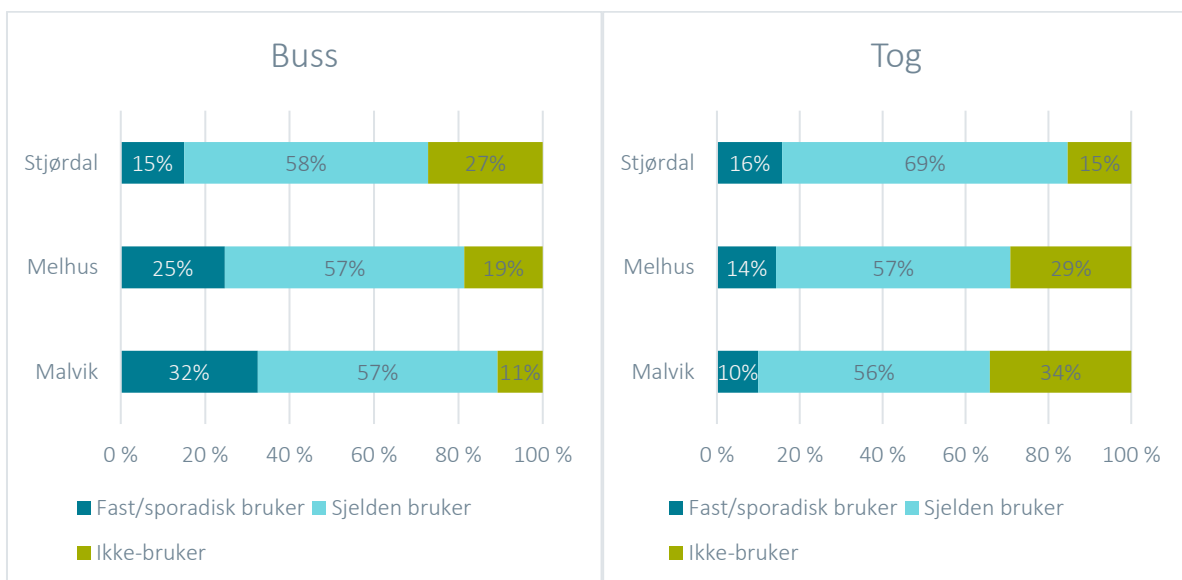
For elsparkesykler er det totalt sett 6 % som er faste brukere (varierer mellom 2-8 %) og for elsykler 4 % (varierer mellom 2-5 %). Det er flere som har sjeldent har brukt med totalt 22 % for elsparkesykler og 15 % for elsykler.

Vi ser at det er en større andel både faste og sjeldne brukere som har deltatt fra Stjørdal, og færrest fra Melhus. Dette påvirker resultatene og gjøre det vanskelig å sammenligne kommunene opp mot hverandre, da det som har størst innvirkning på resultatene er om du har brukt tilbudet eller ikke.

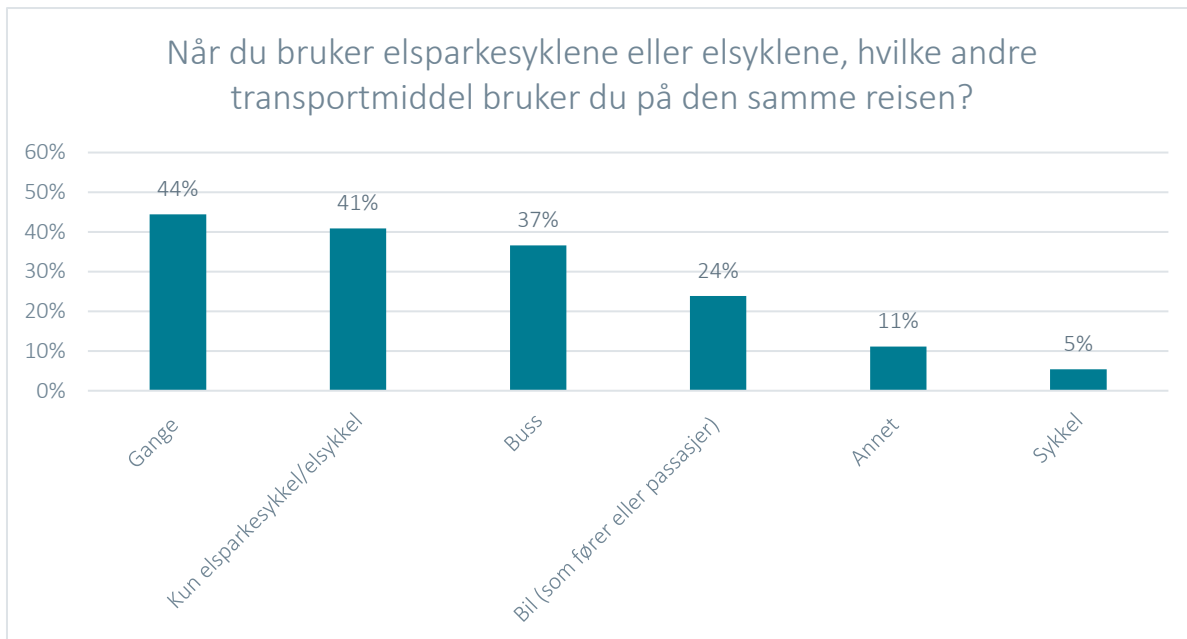

Tilsvarende grafer for buss og tog viser at deltakeren i større grad bruker disse tilbudene. Det er for buss totalt sett 23 % som er faste brukere og 57 % sjeldne, for tog er denne på 14 % faste og 62 % sjeldne. Også her er det noe variasjon mellom kommunene.

Bruker tilbudet i kombinasjon med gange og buss

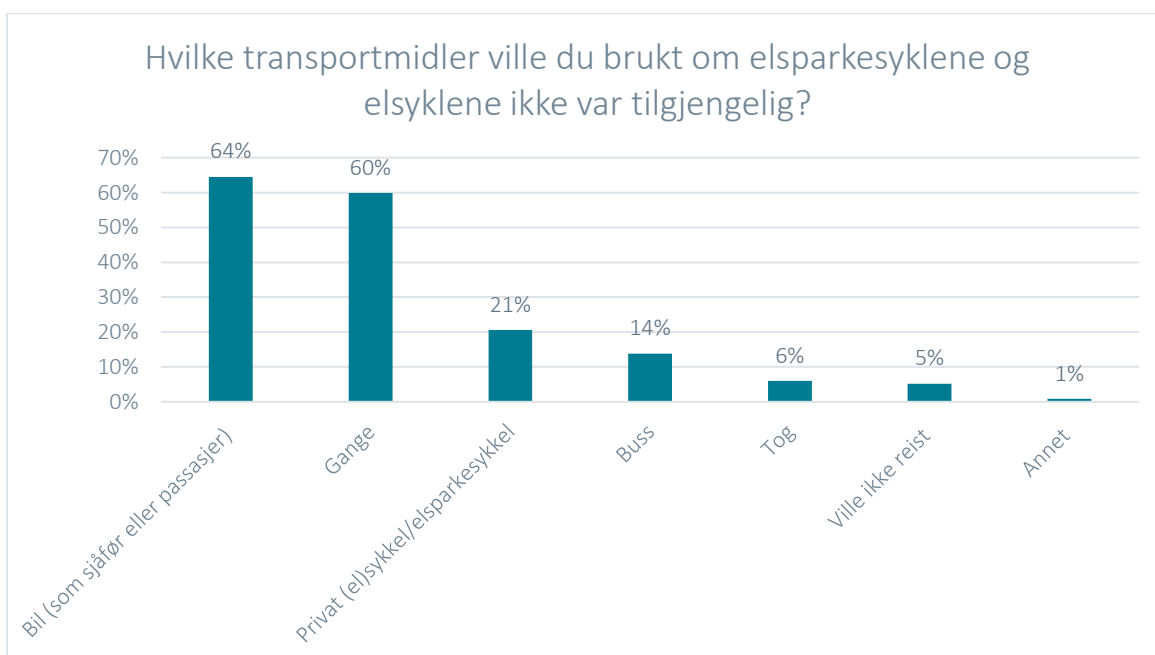
I kombinasjon med elsyklene og elsparksyklene svarer deltakerne at de benytter mest gange (44 %) eller bare elsyklene/elsparksyklene (41 %). Også mange kombinerer de med buss (37 %) og noen færre med bil (24 %). Deltakerne kunne krysse av flere alternativer.

Tilbudet har erstattet bilkjøring og gange

En av målene med prosjektet var å redusere bilbruk. Deltakerne som hadde benyttet tilbudet fikk spørsmål om hvilket transportmiddel de ville ha benytte om mikromobilitet ikke var tilgjengelig. Hele 64 % svarer bil (som passasjer eller sjåfør) og 60 % gange. Bare 21 % svarer et tilsvarende privat eid transportmiddel, og 21 % buss og tog. Også 5 % svarer at de ikke vil reist om tilbudet ikke var tilgjengelig.

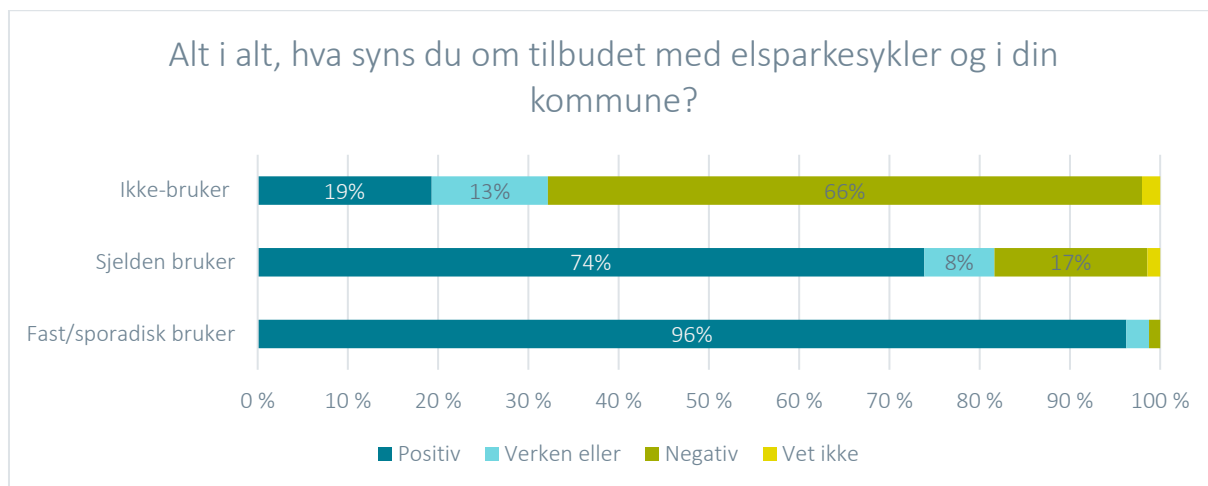
«Bidrar til at familien kan klare seg med én bil istedenfor to.» - Mann (36), Stjørdal

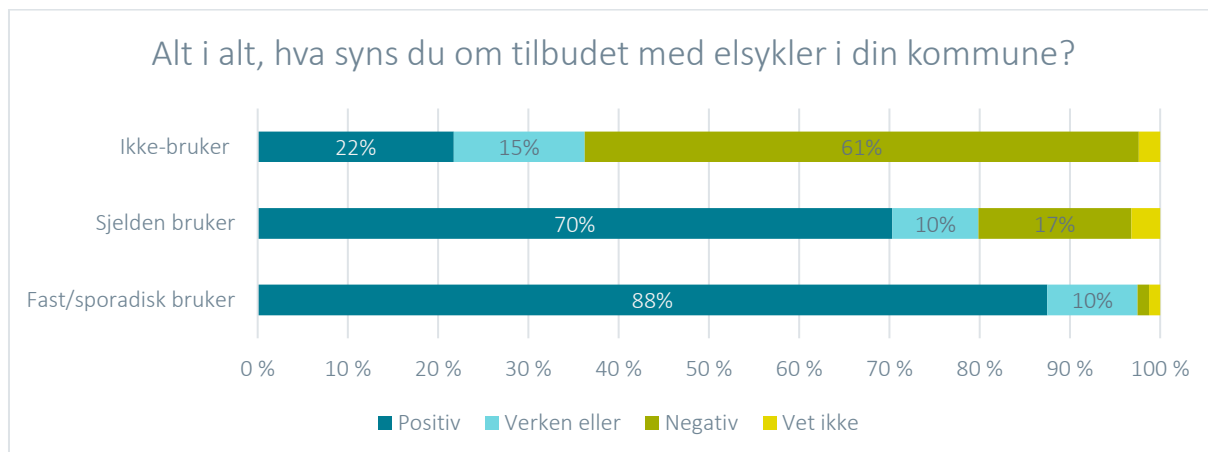
Holdninger til tilbudet

Brukerne er positive, og ikke-brukerne er negative til tilbudet

Alt i alt ser vi store forskjeller på de som har benyttet tilbudet og de som ikke har det. Blant de faste/sporadiske brukerne er så å si alle positive til elsparkesykler i sin kommune. De sjeldne brukerne er også stort sett positive (75 %), med 17 % som er negative. Derimot er hele 66 % av ikke-brukerne negative til tilbudet og bare 19 % positive.

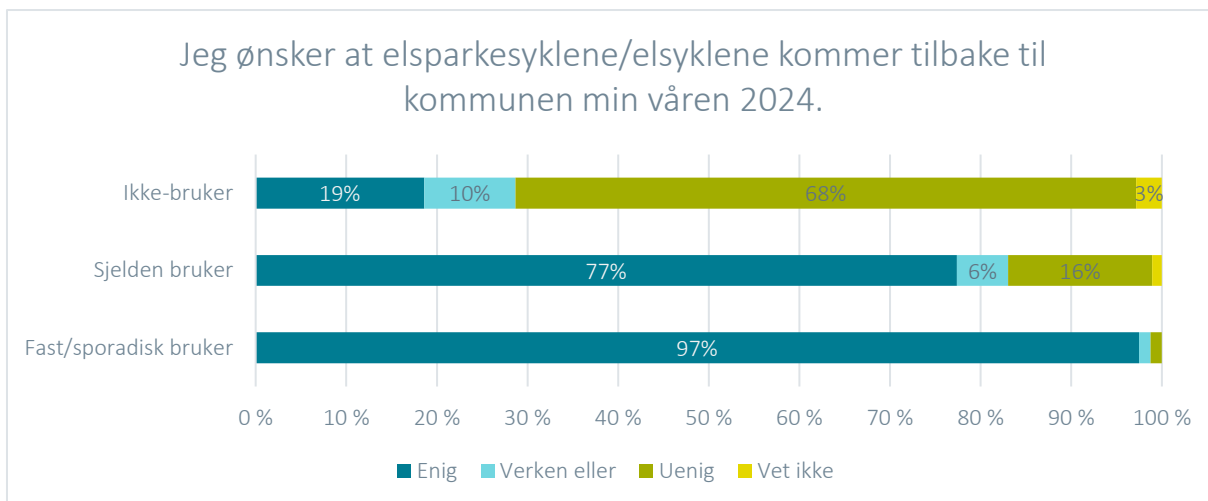
Mønstret er helt likt for elsykler som for elsparkesykler, men noen små prosentforskjeller i elsyklens favør blant ikke-brukerne. Derimot er det flere faste brukere som er nøytrale til elsykler, sammenlignet med elsparkesykler. Alt i alt ser vi tydelig at mikromobilitet er kontroversielt, du elsker dem eller hater dem.

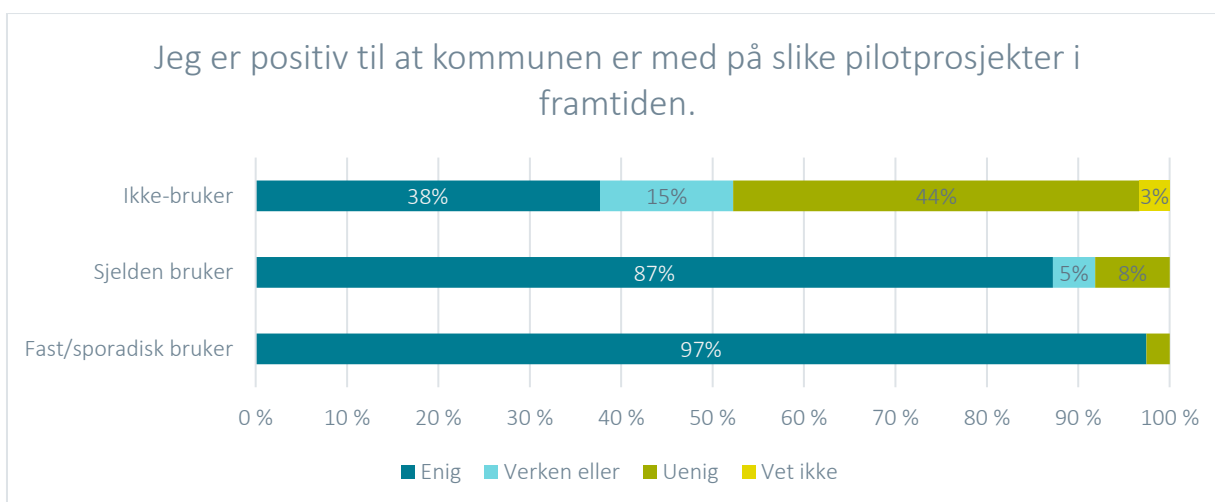
Brukerne ønsker tilbudet tilbake i 2024

Så å si alle faste/sporadiske brukere ønsker tilbudet tilbake, sjeldne brukere er også stort sett positive (77 %), mens ikke-brukere er svært negative med 68 % som ikke ønsker de tilbake våren 2024.

"Håper tilbudet fortsetter selv om jeg ikke har prøvd. Vet mange som har hatt god nytte av tilbudet." – Kvinne

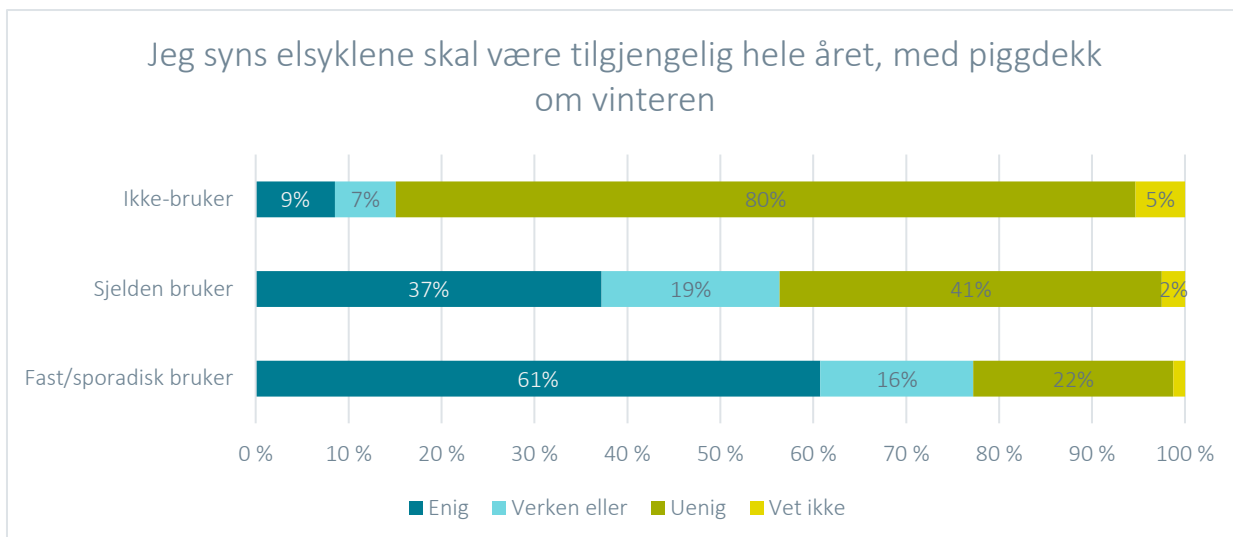

Også mange ikke-brukere er positive til at kommunen er med på piloter i framtiden. Sammenlignet med mange av de andre spørsmålene som er spesifikke for elsykler eller elsparkesykler, er ikke-brukerne relativt positive til at kommunen er med på piloter i framtiden (38 % positive). Faste og sjeldne brukere er svært positive til dette, som det meste annet, med 87 og 97 % som er positive.

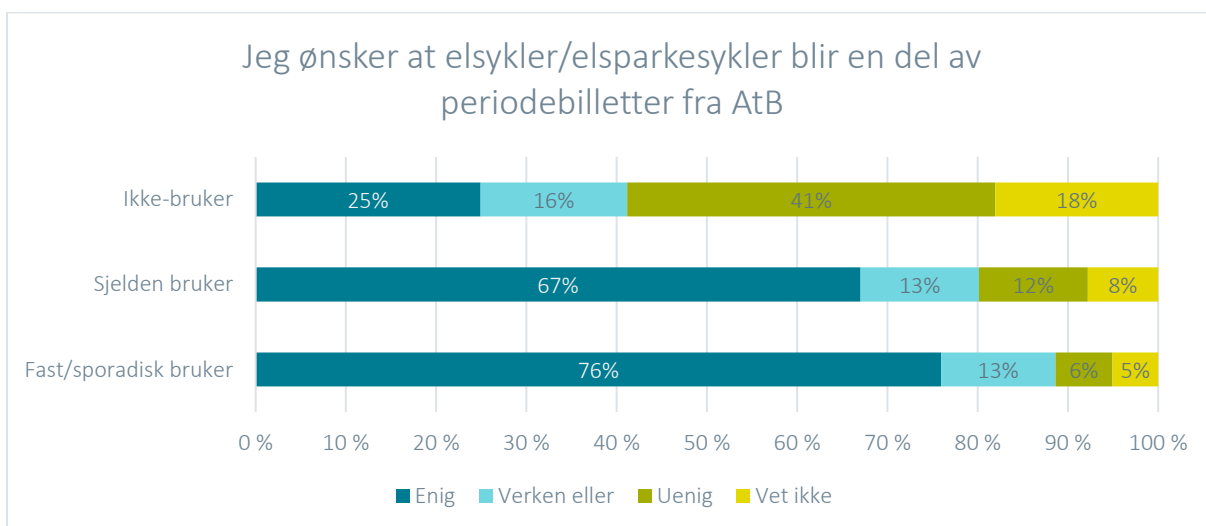

Flere er negative til vinterdrift på elsykler

Det er nesten ingen av ikke-brukere som er positive til vinterdrift på elsyklene, men 61 % av brukerne. På dette er de også uenige, men det er flere brukere som er negative til vinterdrift enn på andre spørsmål.

Halvparten av de med periodebilletter fra AtB ønsker mikromobilitet inn i den. Alle ble også spurt om de ønsker at elsykler/elsparkesykler blir en del av periodebilletten fra AtB. Også her er det store forskjeller på brukere og ikke-brukere av tilbudet, med 25 % positive ikke-brukere og 76 % positive brukere.

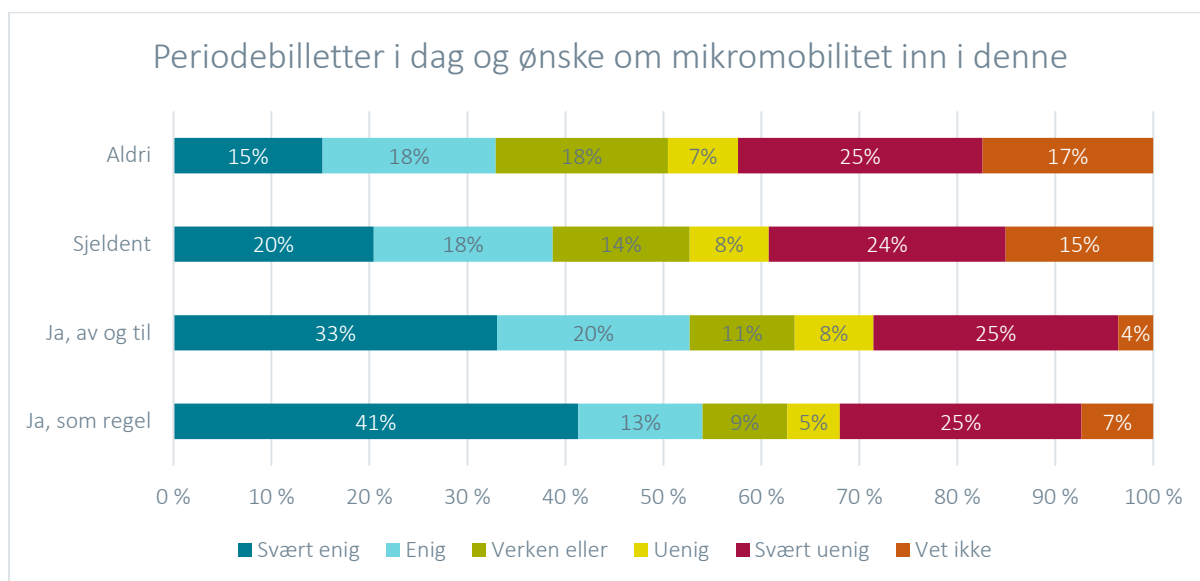

En kunde forteller at hun ikke har benyttet, men ville gjort det om det var en del av periodebilletten. Dette stemmer godt med at flere nevner pris som en faktor. At det er «allerede dyrt nok å reise» så det blir ekstra dyrt om man skal benytte dette tilbudet til holdeplass først for så å kjøpe enda en billett for buss/tog.

«Har ikke brukt dem, men hadde helt sikkert brukt dem om de inngikk i AtBs periodebillett!» - Kvinne (33), Stjørdal

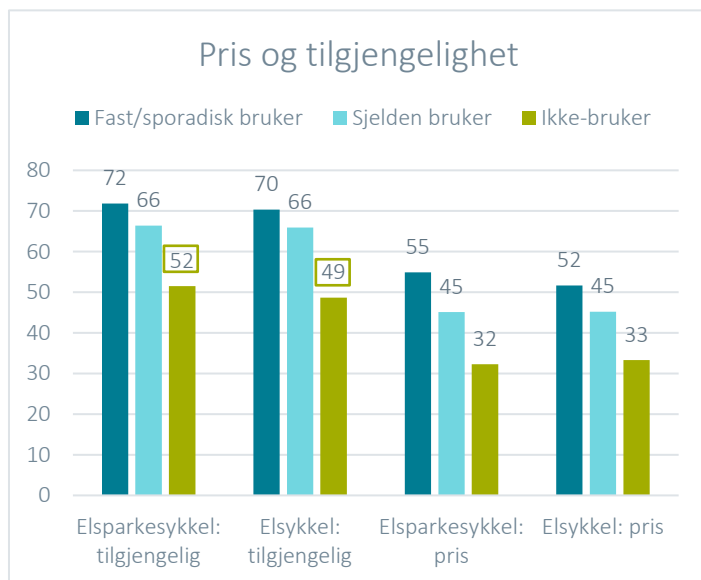
Vi ser også en forskjell på de som har periodebilletter fra AtB i dag, og det som ikke har det. De som svarer at de som regel har periodebillett er mer positive enn de som aldri har det. Det er flere blant de som sjeldent eller aldri har periodebillett som svarer 'vet ikke' på dette. Det er 30-33 % i alle gruppene som er uenige, så det er andelen enig som varierer i størst grad med 33-54 % som er enige.

«De kan gjerne bli endel av periodebilletten, men da må ikke prisen på periodebilletten økes.» - Mann (51), Melhus

Små forskjeller på holdninger til elsykler og elsparkesykler

Alle deltakere i undersøkelsen ble stilt ni påstander om elsparkesykler og elsykler. Påstandene var de samme for begge typene mikromobilitet for å se om det er forskjeller på opplevelsen av elsykler og elsparkesykler blant brukere og ikke-brukere.

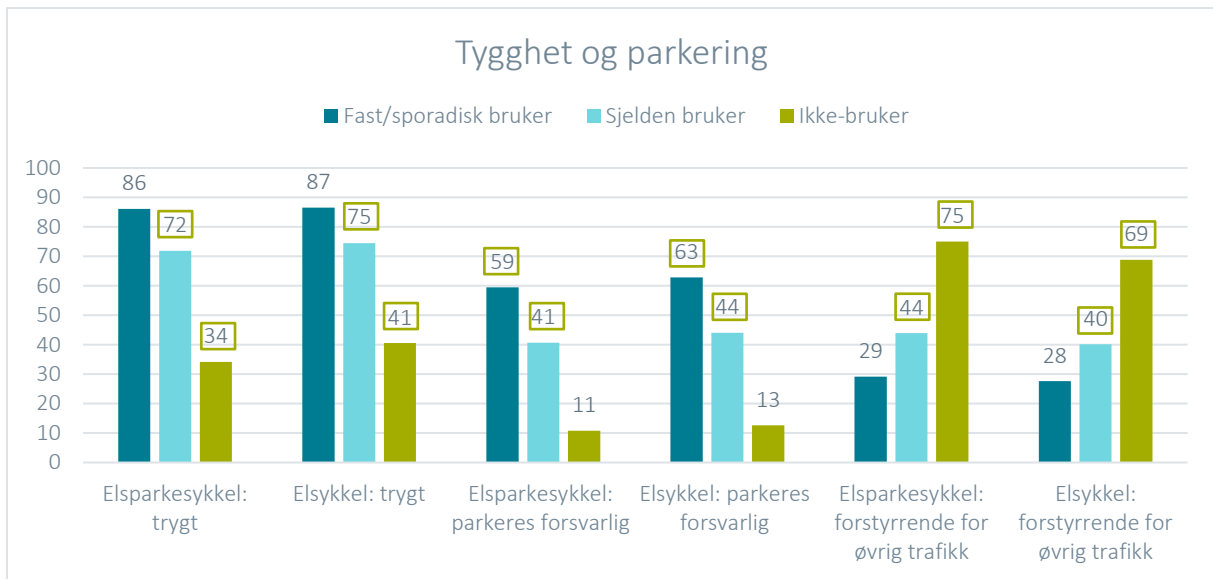
For nesten alle påstander er det ikke forskjeller mellom transportmiddel, men store forskjeller mellom de ulike reisefrekvensene.

For at det ikke skal bli alt for mange prosenter å forholde seg til er påstandene regnet om til en score. Scorene er på en skala fra 0 til 100, hvor 100 er helt enig og 0 helt uenig.

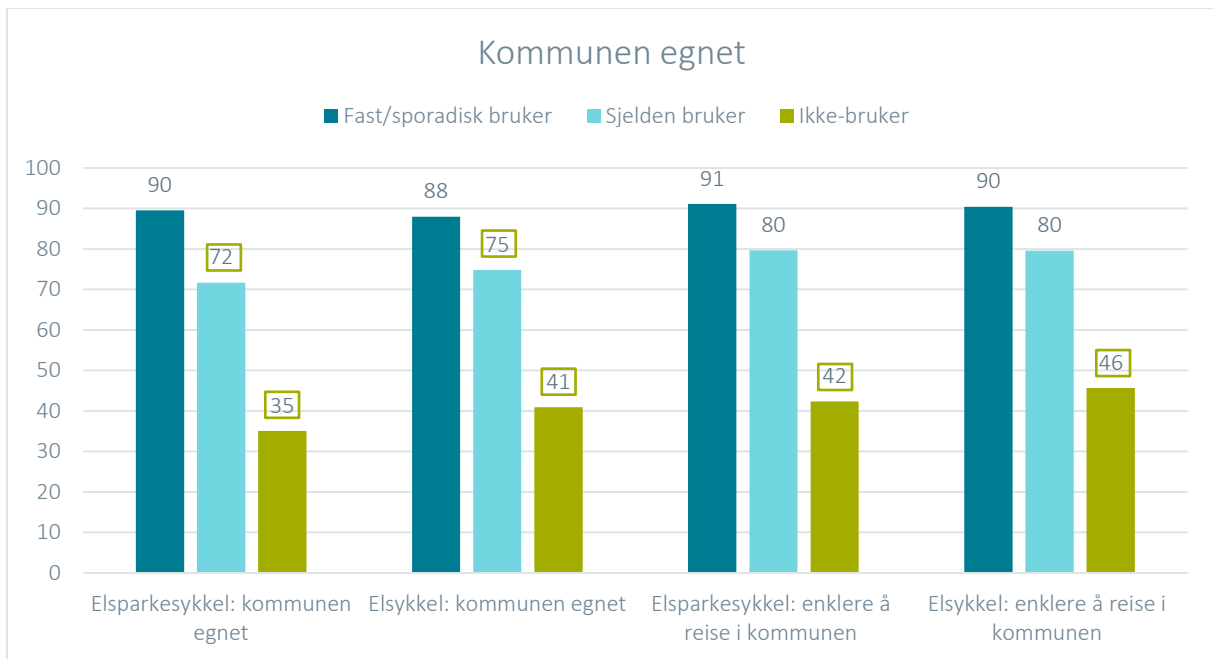
En til to forskjeller i score kan være naturlige variasjoner. Hvor det er tre eller større forskjeller i scorene mellom transportmiddelene er disse markert. Ellers tyder resultatene på at det ikke er

store forskjeller på holdninger til og opplevelsen av elsparkesykler og elsykler.

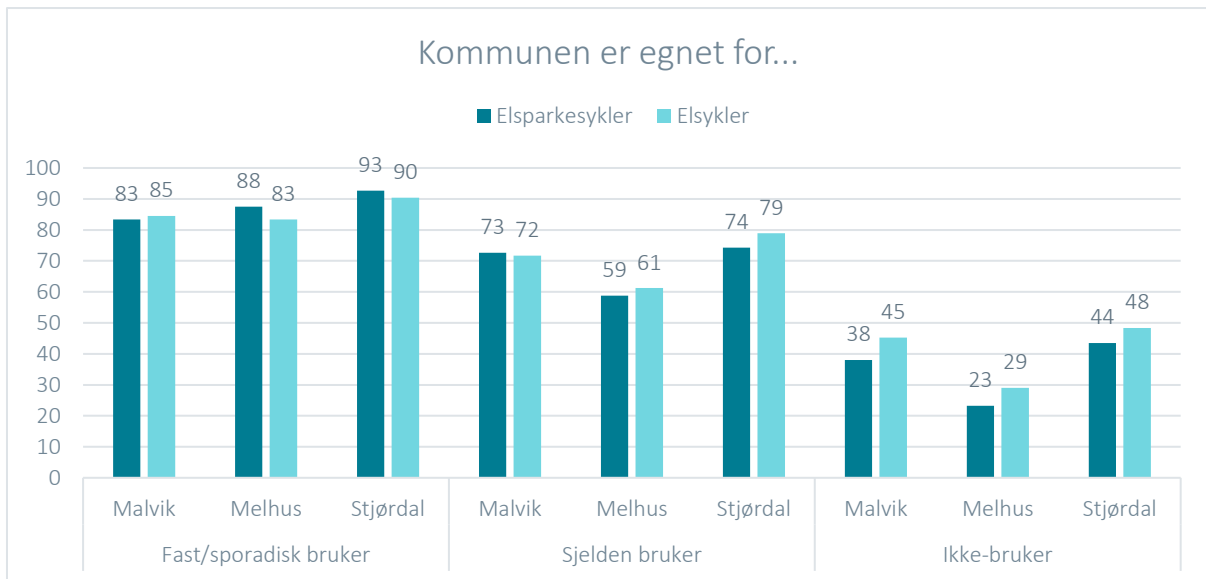
Størst forskjeller finner vi på opplevelsen av trygghet og parkering. Her er det mellom 3 og 6 i forskjell, alltid i elsyklens favør. Det kan derfor se ut som om elsykler oppleves som litt tryggere og litt mindre forstyrrende sammenlignet med elsykler. Både for faste, sjeldne og ikke-brukere.

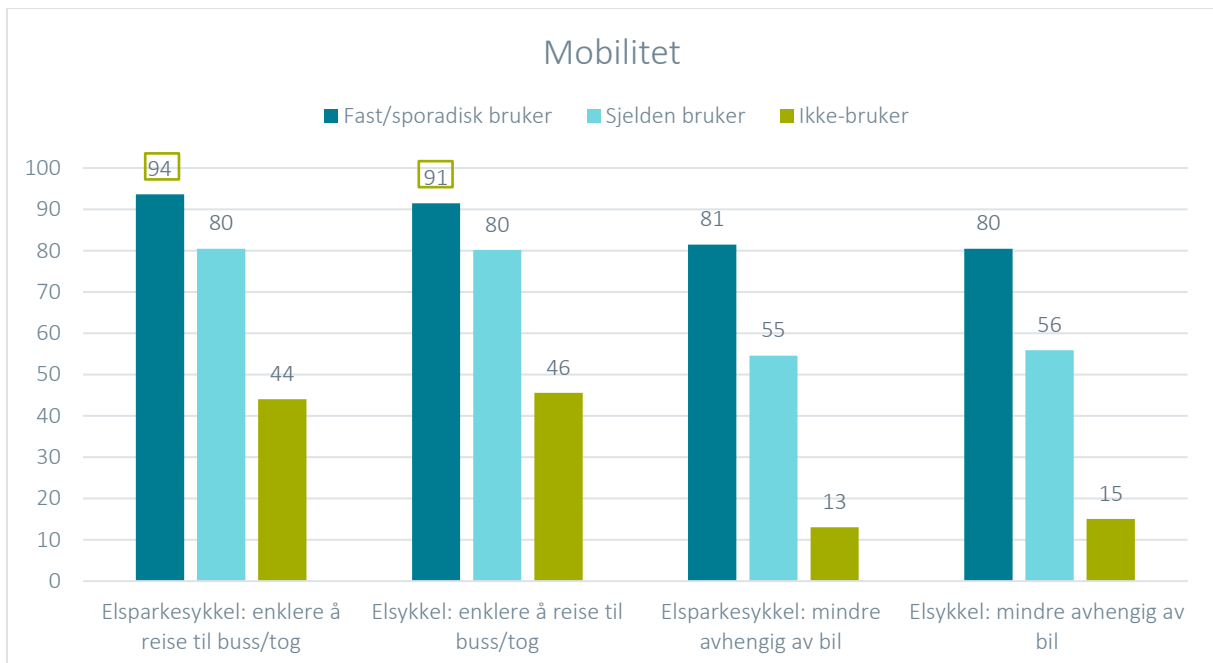
Det er også noen små forskjeller hos sjeldne og ikke-brukere på deres opplevelse av tilbudet i kommunen deres, da også i elsyklens favør.

Dette blir tydelig når vi deler svarene inn i kommuner og reise frekvens. Også her blir det tydelig at totalt sett oppleves elsykler som mer egnet for kommunene, da scorene er litt høyere for alle kategoriene (med unntak av faste brukere på Melhus). Totalt sett er stjørdalingene litt mer positive til begge transportmidlene. Mens Melhus slikker seg ut som mer skeptiske blant sjeldne og ikke-brukere.

På spørsmålene som dekker hvordan transportmidlene bidrar til mobiliteten i kommunen, her er det ikke store forskjeller mellom transportmidlene, men store forskjeller på brukere og ikke-brukere.

Velger det transportmiddel som er lettest tilgjengelig

I tillegg fikk de som hadde benyttet både elsparkesykler og elsykler et åpent spørsmål om hva som avgjør om de valgte å benytte enten elsparkesykler eller elsykkel. Det som gikk igjen mest var tilgjengelighet. For mange var det samme hvilken de benyttet, de valgte bare den som var lettest tilgjengelig.

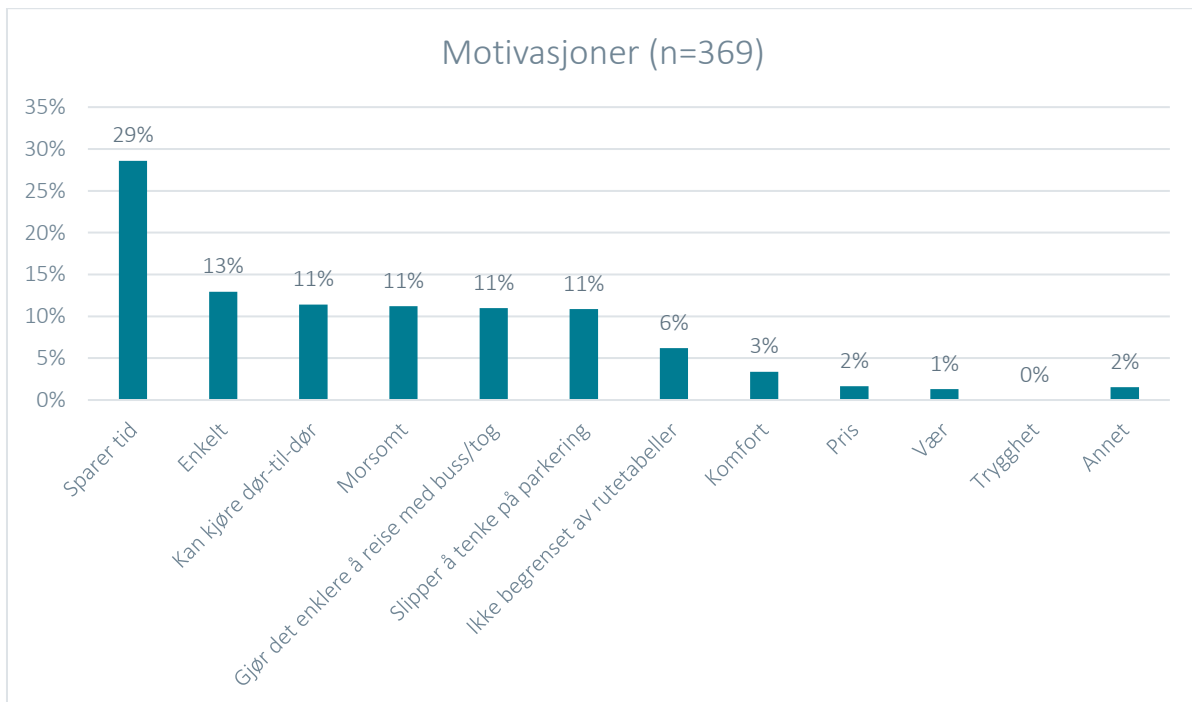
Andre faktorer som ble nevnt var distanse, pris, vær, strøm og forholdene langs veien. Andre er tydelige på at de har sterke preferanser på det ene eller det andre transportmidlet.

*«... elsykkel ved lengre distanse, elsparkesykkel på kortere distanser» - mann (28),
Stjørdal*

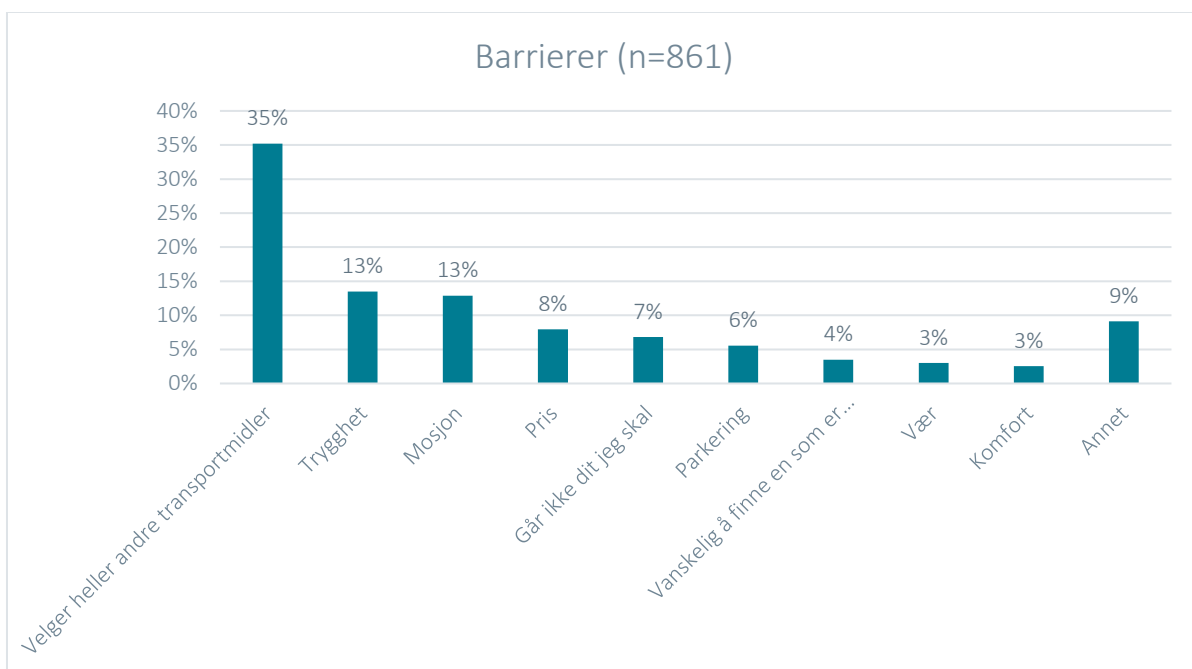
Sparer tid med mikromobilitet

Basert på om de hadde benyttet seg av tilbudet fikk alle deltakerne spørsmål om hvorfor de hadde benyttet tilbudet eller hvorfor de ikke hadde gjort det. Alle kunne krysse opp til tre alternativer.

Tidsbesparelse var den motivasjonsfaktoren som var nevnt av flest (29%). Deretter kommer en rekke faktorer på 11-13 %, at det er enkelt, kan kjøre dør-til-dør, morsomt, gjør det enklere å reise til buss/tog og slipper å tenke på parkering.

Blant de som ikke hadde benyttet tilbudet er det 'velger heller andre transportmiddel' som er mest valgt med 35 %. Deretter kommer trygghet og mosjon på 13 %. Alternativene på 'annet' handlet i stor grad om at de ikke hadde følt på et behov for å bruke, eller at var prinsipielt mot tilbudet.

Fritekst

I fritekstfeltet til slutt i undersøkelsen er hvor tilbudets kontrovers virkelig kommer fram. Det er som alltid de misfornøyde som roper høyest, og det er også tilfelle her.

«De ligger jo faen meg over alt. Stikker opp fra grøftene og forsøpler. Må jo kjøre slalom på veiene her for å ikke kjøre over denne dritten.» Mann (40), Melhus

Det uten tvil mest gjennomgående tema er frustrasjon rundt parkering og trygghet. Mange nevner ønske om parkeringssoner/stativer for parkering. Mange vil også ha tilbudet fjernet og stille spørsmål ved bruk av ressurser på prosjektet. Noen opplever det som utrygt, og føler at mange (spesielt barn og unge) kjører uforsvarlig. Også flere av de positive tilbakemeldingene trekker fram parkering som et problem.

«Helt greit med elsparkesykler og elsykler, det er de som bruker dem som ikke klarer å parkere dem forsvarlig som er det største problemet.» – Kvinne (57), Melhus

Det er også her flere som understreker at de er fornøyde med tilbudet. Noen forteller at det gjør det enklere å reise kollektivt da de kommer seg lettere til holdeplass. Andre ønsker utvidelse til flere områder.

«Veldig kult at dette har kommet til bygda også. Og absolutt der det trengs, da man ofte bruker bil, blir kjørt eller går lenge.» - Kvinne (38), Malvik

«Knallbra initiativ. Bruker de ikke selv (enda) men har bare positivt å si om dette prosjektet.» - Kvinne (53), Malvik
